

PRVNÍ STRANA

8

**Oběžník kolegiální podpory v projektu
Školní čtenářské kluby na 2. stupni ZŠ**

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

Čtenářské kluby

„Školní čtenářské kluby na 2. st. základní školy“, reg. č. CZ.02.3.61/0.0/0.0/16_012/0000589.

Projekt je financován v Operačním programu Výzkum, vývoj a vzdělávání a státním rozpočtem ČR.

Milí přátelé čtenářských klubů, knih a čtení vůbec,

téma - či tentokrát spíše název – oběžníku, který právě čtete, „Labutí píseň“, může znít smutně až depresivně, obsah by vás ale měl přesvědčit o opaku. Ze zkušenosti víme, že všechny příjemné věci nevyhnutelně končí – prázdniny, dobrá kniha, láhev vína, o životě nemluvě. Není ale nad to, když před koncem vše dobré ještě samo sebe předčí a v paměti nám zbude slastná vzpomínka a chuť pokračovat. Do výčtu dobrých věcí – jak věříme – můžeme zařadit i náš projekt, a také on se nevyhnutelně chýlí ke konci. Proto bychom ještě chtěli zazpívat jeho labutí píseň, vydat to nejlepší. Oběžník vám nabízí výčet aktivit a akcí, které kluby zviditelňují a dokazují, jaký mají dopad, a to nejen na pár vybraných dětí, ale i na širší okolí.

Doufáme, že naše píseň zazní příjemně a lákavě především těm, kteří mají moc podpořit jednotlivé kluby – labuťátka v budoucnosti, až tu projekt-labuť už nebude. Naším velkým přáním je, aby všude, kde je vůle pokračovat, byla také náležitá podpora. A proto zpíváme labutí píseň....

Pěkný poslech přeje

tým projektu Školní čtenářské kluby na 2. stupni ZŠ

OBSAH:

- strana 6 **Útěcha z literatury aneb povzbuzení z poučení**
Upoutávka na překlad vybraných kapitol z knihy J. Alsupové
A case for teaching literature in the secondary school: why reading fiction matters in an age of scientific objectivity and standardization.

Literární intermezzo

- strana 10 **Co se děje v projektu?**
Ohlédnutí za tématem spolupráce z Dubí
Otevřený klub v Meziměstí
Labutí píseň ze zápisníku Niny Rutové
Čtenářská reflexe v Teplicích
Čtenář na jevišti a úspěch těšínského klubu
Zhodnocení knihoven v podání dětí z Vejprt
Proč číst stejné knihy jako děti

článek Hany Hogenové o akčním výzkumu

Literární intermezzo

- strana 28 **Inspirace z druhé strany**
Literární putování ze Záhoří
Kluby podporují mladší děti na cestě ke čtení. Inspirace z:
Písku, Tábora, Vejprt, Záhoří a Rokycan
MAP a kluby – čtenářská setkání na jihu Čech
Inspirace pro čtení i tvůrčí psaní od Olgy Blažkové

- strana 42 **Čtenářské zrcadlo**
Kamily Šebkové
Hany Hobenové
a místo závěru – vize Nikoly Hobrlantové

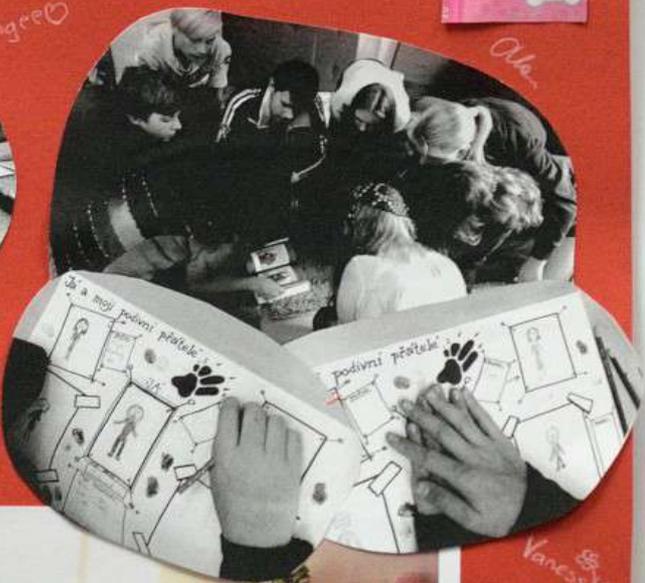

Autorkou obálky je Magdalena Rutová
Fotografie jsou z archivu projektu

GENARSKÝ KLUB

Scházíme se každou středu, ve 14⁰⁰ - 15³⁰
 Naše nejoblíbenější knížky: Zuby nehty, Mezi nebem a zemí,
 Diablo v ohrožení, Potom, Cinder, Strašidelné příběhy

Honzík
 Wendy

Judy

Severka

Nela
 Luke

Vaneska
 Dita

Janicka
 Nikola

Angelo

Ala

Petra

Verca

ÚTĚCHA Z LITERATURY

ANEB

POVZBUZENÍ Z POUČENÍ

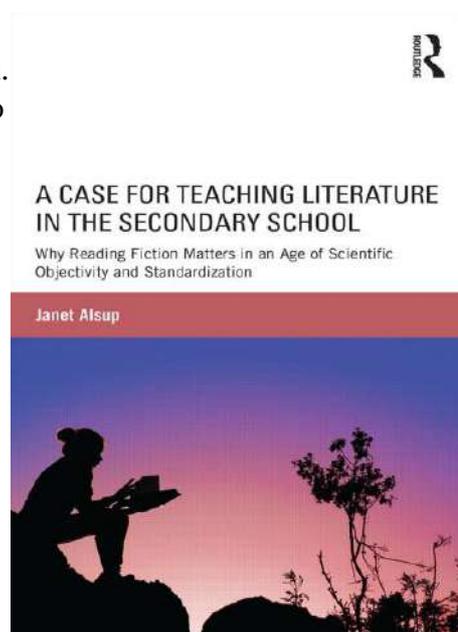
Malá upoutávka na prázdninové čtení

Naše pravidelná inspirace extrahovaná z knih o literatuře bude dnes spíš jen malou upoutávkou. V rámci projektu máme milou povinnost vyhledat a přeložit zahraniční texty, které mohou naše snahy o rozvoj čtenářství podpořit, ukázat nové metody, přinést hlubší a možná i zcela nové poznání. Těch zhruba 50 normostran vhodných k překladu, které jsme hledali, jsme nakonec našli v jednom jediném zdroji a doufáme, že stejně jako my zažijete při jejich čtení radost ze souladu v názorech, ubezpečení o důležitosti své práce a úžas nad tím, co vše můžeme v klubech předávat prostým čtením beletrie.

Kniha Janet Alsupové¹ je jednou velkou obhajobou čtení beletrie ve škole, což bychom v kontextu české školy pod názvem úplně nečekali. Autorka míří zcela cíleně na americké školství, věnuje se konkrétním problémům i způsobům, jak je překonat. Ač jsou tyto kapitoly zajímavé a nakonec i velmi čtivé (citace výzkumů se prolínají s osobními zážitky) pro naše prostředí kniha v tomto směru nemá přímý praktický přínos. Co ale přináší cenného, je obsaženo v druhé až páté kapitole, kde autorka na citovaných výzkumech dokládá, jakou sílu má narativní čtení, jak může pozitivně ovlivnit mladého (ale nejen mladého) člověka v oblasti emočního, intelektuálního a sociálního vývoje.

Knihy jsou důvodem ke čtení, a je dobré, že děti čtou. Gramotnost ale není zdaleka jediným přínosem beletrie pro rozvoj mladého člověka. Narativní čtení má pro výchovu a vzdělání mnohem větší potenciál. Autorka podrobněji syntézou argumentů dokládá dopad četby beletrie na problematiku identifikace, na růst empatie a kritického myšlení a na sociální chování. Zároveň pro každou oblast představuje ideální pedagogický přístup a nabízí v jeho stylu ukázkovou čtenářskou lekci.

Leitmotivem celé knihy je pak rovnováha – humanitního a technicistického, emočního a intelektuálního, osobitého a sociálního. „Osobní čtenářská odezva a estetický zážitek musí předcházet interpretaci, analýze či kritickému rozboru.“² Četba fikce kromě myšlení rozvíjí také emoční inteligenci, empatii, sounáležitost.

¹ ALSUP, Janet. *A case for teaching literature in the secondary school: why reading fiction matters in an age of scientific objectivity and standardization*. London: Routledge, Taylor & Francis Group, 2015.

² Alsup 2015, s. 23

Protože „...čtení fikce má velký dopad na emoční život čtenáře.“³ Nejen tedy náležitá interakce s textem, ale i čtenářská imerze má nezastupitelný význam.⁴ Zkoumání velkého světa zažíváním toho malého, bezpečného, literárního.⁵

V kapitole Literature and Critical Thinking o způsobu, jak beletrie ovlivňuje naše myšlení, odhaluje autorka pozitiva a důležitost četby komplexních textů – celých knih. Přináší i překvapivé důkazy o malém dopadu aktivit s vybranými částmi textů, na nichž žáci trénují užívání čtenářských strategií. Větší přínos pro jejich kritické myšlení je doložen právě v četbě komplexních textů a možnosti o nich otevřeně diskutovat. Snaha podpořit horší čtenáře speciálními aktivitami s vybranými texty pro trénink strategií a čtenářských dovedností, může dle autorky ještě prohloubit propast mezi dobrými a slabými čtenáři, protože těm, co potřebují podporu, právě berou čas na skutečné komplexní čtení. Alsupová v této kapitole též argumentuje pro svobodu volby toho, co budou děti číst: „...neprokázala se (Allington, 1983, Stanovich 1986) žádná přímá souvislost mezi tím, co si děti vyberou ke čtení a mírou rozvoje porozumění textu. Ale potvrdila se, jako i v dalších výzkumech, souvislost mezi čtenářskou volbou a motivací k četbě.“⁶ Přesto můžeme čtení podepřít určitými dovednostmi a strategiemi, které skutečně pomáhají – autorka uvádí např. znalost struktury příběhu a literárních konvencí, identifikace hlavních myšlenek, čtení v kontextu. Za velmi důležitou v tomto směru je považována role učitele, jako toho, kdo svým žákům užívání těchto strategií modeluje a v jejich četbě je doprovází.

V poslední kapitole překládané části knihy pokládá autorka otázku, zda může čtení ovlivnit i naše jednání, a přiznává, že v tomto směru jasná fakta nemáme. Z předchozích kapitol ale vyplývá, že čtení má pozitivní dopad na naše citění i myšlení, a tím nám umožňuje připustit i dopad na naše jednání. V hledáčku autorky se ocitají především reakce na nespravedlnost a na situace zatím nezažité. Znovu bychom mohli citovat Eca a jeho malý bezpečný literární svět.

Překlad vybrané části knihy bude snad spíše uspokojovat ty, které zajímá více otázka proč?, než jak? Zároveň nám všem přináší jasně ujištění, že čtení knih je dobré a ať už probíhá sofistikovaně, či jen prostě, přináší užitek v mnoha (možná dosud netušených) oblastech. A to je doufám pro nás všechny výborná zpráva.

Tereza Nakládalová
garantka regionálních koordinátorů a metodického vedení CKP

P. S.: Překlad textu bude zveřejněn na www.ctenarskekluby.cz v sekci Co nabízíme – Inspirace na konci tohoto školního roku.

P. P. S.: Na téma překladu velmi hezky navazuje další nápěv naší labutí písničky: v projektu vytváříme seznam knih, které mohou být pomocníky v potížích. Tituly dětské beletrie rozdělené do oblastí (např. chudoba, život ve dvou kulturách, postižení...) budou doplněny i o odborné knihy pro dospělé a knihy, které mohou poučit děti o některých tíživých aspektech života. Předpokládáme, že seznam zveřejníme po prázdninách.

³ Alsup 2015, s. 45

⁴ RYAN, Marie-Laure. *Narativ jako virtuální realita: imerze a interaktivita v literatuře a elektronických médiích*. Přeložil Eva KRÁSOVÁ. Praha: Academia, 2015. Možné světy. ISBN 978-80-200-2507-4.

⁵ ECO, Umberto. *Šest procházek literárními lesy: přednášky na Harvardově univerzitě*. Olomouc: Votobia, 1997. Velká řada (Votobia). ISBN 80-7198-248-2.

⁶ Alsup 2015, s. 59

Literární intermezzo:

Ivan Martin Jirous

*V neštěstí se vždycky hbitě
vracím k religiozitě
jak se však trochu zabydlím
tak se zas ani nemodlím*

*(Přimluvit by se snad měli
světci v nikách na průčelí
se sv. Hugem s labutí
Odpustit můžeš mi jen Ty)*

*V patře nade mnou dvacet dva andělů
přilepilo se na pilastry
deset let dvacet v údělu
lidi zde mají hrozné flastry*

*Sedí v kostele kolem mne
Ne věčná lampa zemní plyn
na jejich tváře vrhá stín*

*Bože je teprv poledne
nebo pad na svět soumrak už?
Je bomba jenom velký nůž?
Poslední listí vítr rve
na dvoře z hlohů nebo se
zazelenají poznovu? řekni mi*

*Je kolem nebes taky kůra
jako na stromech na zemi?*

*Nebo jen kůry andělské
obklopují Tě v slávě Tvé?
Je oheň v srdci prázdnoty?
Jsi v prázdnotě to Bože Ty?*

*Mrazivý sever horký jih
Je pupek světa v Kartouzích?
Jako tu šíjí labutí
kdo mě ohýbá Pane Ty?*

*Bez oltáře je presbytář
od hořáků jde pekla zář
Modlím se vždycky v neštěstí
Kamenným světcům na tvářích
jemný déšť jemně šelestí*

MAGOROVY LABUTÍ PÍSNĚ

CO SE DĚJE V PROJEKTU?

Když jsou manažerky naladěny na stejnou vlnu...

Ozvěny minulého čísla s tématem spolupráce

„Ve vašem klubu vládne tak příjemná a přátelská atmosféra...“ Nechceme vypadat nějak namyšleně, to opravdu ne, ale tuto větu často s kolegyní ohledně našich klubových schůzek slyšíme.

„Určitě je to těmi dětmi, našimi úžasnými,“ odpovídáme s úsměvem. Ale možná je to i trošičku tím vedením.9

S Markétou nejsme jen klubové manažerky, ale i kolegyně v práci a hlavně kamarádky. Klub společně vedeme od začátku a není den, abychom ho spolu neřešily. Během našich společných akcí (výletů, seminářů, exkurzí), ale i odpoledních káviček vznikají náměty a inspirace na naše klubové schůzky. Někdy vznikne nějaký skvělý nápad i během přestávek, malých9.

Každá z nás má v klubu určitou roli. Jedna je spíše na tu metodiku, otevřená a hravá jako děti. Ta druhá je klidná, na vše zná odpověď a administrativně je velmi zdatná. Ale v podstatě vše konzultujeme společně, můžeme se na sebe spolehnout a hlavně klub vedeme ve společném duchu – nejen aby děti našly cestu ke čtení, ale aby se s literaturou zajímavou formou seznámily.

A asi to funguje, protože klub stále navštěvuje kolem 12 nadšených čtenářů a všichni se zde cítí dobře, moc dobře... Stejně jako my dvě.:-)

Adéla Hufová a Markéta Vágnerová
manažerky ČK Dubí

Mé čtení se změnilo velice (a ještě 10x velice). Jsem rád, že jsem mohl začít číst a dost mi to pomohlo i v mluvení. Podle mě je čtení lehké, když nás kniha baví. Čtení se mi spojuje s mojí maminkou, která také čte, a vždy si při čtení vybavím, jak mi jako malému četla. Podle mě jsem teď velký čtenář válečných knih. Dozvídám se nové věci.

Ze čtenářské reflexe členů ČK

Otevřený klub v Meziměstí – očima manažerů

Není to vůbec jednoduché. Samozřejmě, že to považujete za přínosné, a proto se do toho pouštíte. Je to výzva. V hlavě se vám líhnou všelijaké myšlenky. Na takové schůzce záleží velmi, je to podobné jako s divadelním představením. Musíte v dané chvíli zaujmout, sdělit rodičům, prarodičům, pedagogům, zkrátka všem, že taková činnost má smysl, že jejich dětem se v klubu líbí a někam se posunují. No a kdyby se nám podařilo ostatní nadchnout, to by bylo skvělé! A pak přemýšlíte a hledáte. Co bude nejlepší? Co bude to pravé ořechové, aby všichni odešli domů s pocitem příjemně stráveného odpoledne? Před rokem v prosinci jsme volili variantu trojitého zápisníku a schůzka byla milá, chvílemi až dojemná. Určitě za to mohla ta vánoční atmosféra. Nyní by to chtělo něco jiného. Co je lepšího než se dojmout? Už to mám – no jasně, zábava. Mělo by to být zábavné, veselé. Vždyť smích bourá bariéry a spojuje lidi. Tak už víme, kam sáhnout. Na burze nápadů jsme vyzkoušeli lekci paní Niny Rutové Zapomnětlivý parašutista. To bude ta správná volba. V tuto chvíli se vám uleví a již můžete vše „pouze“ zorganizovat. Vytisknout plakátky, poslat maily a požádat klubové děti, aby pozvaly své blízké.

Pak přijde ten den, nachystáte občerstvení a to už z vás obavy postupně padají, protože zjistíte, že se sešla skupina milých lidiček, kteří se přišli podívat na své děti. Babičky upekly dort a bábovku. Děti se dostavily (což je také napínavé, zda tam nakonec nebudete sami). Kromě dětí přišli babičky, maminky, sourozenci, pedagogové z jiné školy a jedna kolegyně, která vás přišla podpořit a snad se i trošku inspirovat. Od některých rodičů se dozvídáte, že mají obavy, například z toho, že budou muset číst přede všemi přítomnými nahlas. Napadá mě, že to je možná právě ta brzda, proč se někteří bojí přijít. Musím dodat, že tentokráte se muž nedostavil (kromě manažera klubu Martina) ani jeden.

Úvodní aktivity v kruhu jsou fajn. Každý představuje svou knihu a sděluje ostatním, proč si vybral právě tuto knihu a co od ní očekává. No a pak jdeme na Zapomnětlivého parašutistu od Daniela Heviera. Zvolili jsme verzi s domyšlením děje příběhu. Pracovali jsme ve smíšených skupinách (dospělí s dětmi) a ukázalo se, že to byla ta správná volba. Moc jsme se u toho bavili a otázky dětí, jestli budeme někdy dělat ještě něco podobného, nás v tom utvrdily. (Proběhne mi hlavou - vždyť děláme, na každé klubové schůzce, jak to, že to nepoznaly?) Zkrátka je to jiné. I já si vzpomínám, jak mě v dětství úplně jinak bavily hry, když s námi hráli dospělí, jaký to byl pro nás děti svátek. Otevřené setkání je vlastně takovým klubovým svátkem.

Následuje chvíle s dortem a občerstvením. A jde se na dílnu čtení. Čteme z vlastních knih a plníme úkol. Společně sdílíme v kruhu. Někteří chtějí, jiní ne, ale to nevadí, je to dobrovolné. To je na tom to krásné.

Když tu tak pěkně sedíme a je nám fajn, vyzveme paní Naďu Dvořákovou, speciální pedagožku klubu, aby promluvila o tom, jak ona vnímá, proč je dobré, aby děti navštěvovaly čtenářský klub. Takhle hezky bych to nikdy říct neuměla.

Už zbývá jen se rozloučit, každý něco sdělí na závěr této schůzky. A věty jako „bylo to lepší, než jsem myslel“ a „já se přiznám, vůbec jsem nechtěla přijít, ale teď jsem

ráda, že tu jsem“ mluví za vše, nemyslíte? Pak už jen vděčný pohled do očí vašeho partnera a pocit, že jste snad nepatrnou měrou posílili myšlenku čtenářských klubů, a jestli ne, tak alespoň připravili pěkné odpoledne pro vaše klubové děti.

... a očima účastnice

Jako babička, která má doma nejvíce volného času, jsem udělala radost Radimovi a šla jsem na jeho čtenářskou besídku. Byli jsme pozváni od všech dětí, které chodí pravidelně do čtenářského kroužku ve škole. Vede jej paní učitelka Slavíková s panem Slavíkem.

Překvapilo mě, s jakým zájmem a radostí se tam děti scházejí. Zajímavý je také průběh celé hodiny. Děti dostaly za úkol vymyslet příběh i se zakončením. Pracovaly ve skupinkách a každá došla k jinému závěru. Výsledkem bylo velké pobavení všech. Dále si vypravovaly o knížkách, které mají rozečtené.

Dalším zadáním bylo nerušeně si číst z přinesené knihy.

Děti se k sobě moc hezky chovaly a je vidět, že čtenářský kroužek je moc baví.

Všichni, co jsme tam někoho svého doprovázeli, jsme odcházeli s dobrým pocitem, že někdo má zájem na tom, že děti si přečtou i něco jiného, než jsou jen zprávy v mobilním telefonu. Za to patří dík.

Marie Jirmanová

Čtenářské kluby a já

na začátku

Právě jsem neviděl ještě
bude vůbec chodit, protože
jsem neviděl jak to bude
bude probíhat, kde to bude
a podobně, ...

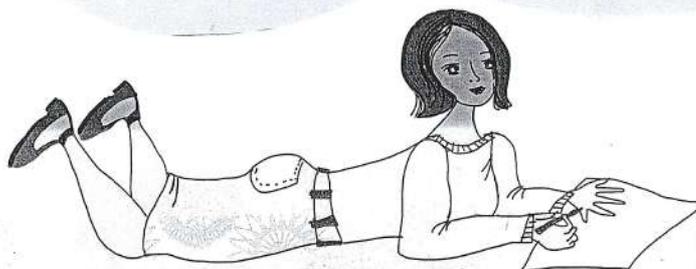
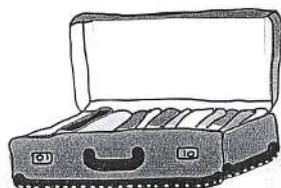
nyhí

Myš jsem rád, že jsem
nepřítel chodit, protože jsem
to přece dlouho dřív, než
jsem si to přelstě kluci mě
to podporují a vlastně
jsem nepřítel je nějak patřím.
A taky jsem to našel mezi
kluky "POČKESTE"

a co dál...?

Dobrá, že je přes to
že další rok přelstě 9.
Někdy, že si přes všechno
nejedna čas, abych mohl strávit a
mými koníčky a s přáteli a
kluky.

Jirka Štěpán 8.8.

Labutí píseň - ze zápisníku regionální koordinátorky:

DUBÍ

Klubové děti píší a publikují (Lucka v První straně). Také děti četly v rámci týdne čtení dětem z MŠ, manažerky představily klubovou knihovničku a činnosti také na prvním stupni. Na dílny čtení využívá knihovnu celá škola. Adéla dělá projektu propagaci v rámci dějepisného projektu na UJEP – tým tvoří publikaci – učebnici dějepisu. Kolegyně Markéta s ní v klubu natočila metodické video (myšlenkovou mapu) 18. 3. 2019. Odkaz na článek do zpravodaje: <http://www.mesto-dubi.cz/file/1751.pdf>

TEPLICE

Přesah – v březnu otevírali větší knihovnu, aby v ní mohly chodit na čtenářské dílny i celé početné třídy. O knihovnu je ve škole velký zájem. Nejen kvůli dílnám, ale kvůli suplování. Klubu se pravidelně účastní dvě učitelky - kolegyně, které zavádějí dílny čtení do výuky. Děti samostatně natáčejí „Pozdrav z klubu“ – má vtip, humor: Představíme vám, jak to u nás chodí:

čtenář vyhybač, knihomol, rychločtenář...

Plánují zveřejnění na stránkách školy, možná na FB, na FB Nové školy? – Manažerky nechávají na dětech, kde budou chtít video zveřejnit.

Ludmila se chystá poslat odkaz na článek do Teplického deníku k příležitosti otevření školní knihovny a vlivu čtenářského klubu.

ZLONICE

Blanka připravuje portfolio dobrých lekcí, které budou mít k dispozici kolegyně celé školy.

KRALUPY

Ve škole vznikají čtenářské koutky. Martina bude ze své pozice zástupkyně ředitelky čtenářství dále podporovat u učitelů v rámci výuky. (Spolupráci s DD se nepodařilo navázat.)

Z toho se zrodil návrh Niny Rutové pro NŠ: vymyslet projekt Čtenářské kluby v DD.

Nina Rutová
regionální koordinátorka

Číst je pro mě náročné. Opravdu miluju příběhy, ale občas mě bolí oči a někdy mě bolí ruce z toho, jak knihu držím v rukou.

Nesnám, jak se stránky samy otáčejí, ale to, co v nich přečtu, stojí za všechny tyhle zápor. Jako malá jsem čtení nesnášela. Dnes už k němu mám vybudovaný vztah. Čtení je pro mě relax. Čtení je teleport, přenese mě na jiná místa. Knihy si vybírám podle obálky. Když mě obálka nezaujme, tak čau, končíš! V mé hlavě se rodí obrazy, jak vypadají určité postavy. Jednou se mi stalo, že dva díly knihy jsem si představovala hnědovlasého kluka s pihami, ale ve třetím díle se řeklo, že má zrzavé vlasy. Ale já si ten obraz už nedokázala změnit. Čtením jsem získala určitý náhled na různé věci. Na svět. Na ničení oceánů #Alea, dívka moře. Ale především skoro v každé knize je vyjadřován nějaký názor na rasismus.

Knížky mi rozšiřují slovník. Občas když čtu, tak objevím něco, co se mi líbí, a říkám si, to si musím zapamatovat! Takže super.

Ze čtenářské reflexe členů ČK

starostovy knihovny, co pro ni znamenalo, když ji přísná „matka“ nechala bez skrývání číst v kuchyni místo ve studeném sklepě.

Potom jsme dětem rozdaly pracovní listy „Čtenářské kluby a já“, aby měly vodítko při zamyšlení nad svými čtenářskými pokroky, svým vztahem ke knihám a ke klubu. Některé děti zapředly nejprve diskuzi a teprve potom společně zaznamenaly své názory. Všichni svorně jsme tak hledali odpověď na otázku „**Jaký jsem čtenář?**“

A k čemu vlastně děti dospěly?

Pokročilý čtenář, který přečte skoro všechno.

*Vidím se jako průměrného čtenáře, ne dobrého, ne špatného. Na prvním stupni jsem NENÁVIDĚLA knihy a četla jsem jako druhák či třeták, no žádná sláva. Všechno se ale změnilo příchodem čtenářského klubu. Začala jsem více číst a naučila jsem se budovat vztah ke knihám. (Napsala o sobě velmi dobrá čtenářka.)
Ano jsem čtenář, ale ne tak vášnivý jako lidi z !KLUBU!*

A co jim dal klub?

Díky klubu čtu lépe a čtu více knih.

Dává mi odpočinek od starostí a stresu. Mám konečně vyhrazený čas na čtení.

Poznám nové lidi / kamarády.

Ráda čtu, je tu dobrý kolektiv.

Odrhnutí od 1 autora ke čtení knih od různých autorů, zjištění oblíbených žánrů.

Knížku, díky které se ze mě stal lepší čtenář, pro kterého není skoro nic problémem.

Jak úžasně se takové názory a ocenění čtou a poslouchají, že?

Poté jsme využili pracovní list od Kláry Smolíkové (tu děti už znají osobně z její prosincové návštěvy u nás v klubu), který vyobrazuje příklady různých typů ponoření se do knihy. Děti na základě vlastních zkušeností se svým čtením vymýšlely slovní spojení a frazémy **Jak se noříme do knihy**:

Přiroste mu k srdci
Nemůže se odlepit
Topí se v té knize
Ponořit se do knihy
Nemůže se odlepit od knihy
Nemůže z té knihy spustit oči
Hltá / žere knihu
Zabořit nos do knihy
Plave v tom
Ztrácí se v příběhu
Neoslovila mě ta kniha
Vtáhla / vcucla ji kniha

Následně si děti našly své místo, kde se jim příjemně čte, a okusily pocit ponoření se do svých knih. A my se s radostí ponořily také a vychutnaly si spolu s dětmi ten báječný pocit „být čtenářem“.

Stali jsme se Knihožrouty

V knihovně i na jevišti – úspěch v celostátní soutěži díky čtenářským klubům

Ve čtenářském klubu se nám sešly děti, které jsou velmi živé. Spoustu aktivit dokáží zpracovat nad rámec požadavků, a to velmi dramatickým způsobem.

Jelikož v knihovně připravuji scénická čtení pro malé prázdninové návštěvníky, uvažovala jsem, jak dále využít nadšení pro dramatizaci a tak trochu pubertální teatrálnost klubových dětí.

Nejdříve jsem se pokusila je zapojit do prázdninových aktivit. Začali jsme se scházet v knihovně a nacvičovali jsme scénické čtení ve spolupráci s knihovnicí. Dle ohlasu malých diváků se tato inscenace povedla.

Děti práce nesmírně bavila, a tak když byla vyhlášena celostátní soutěž kampaně Rosteme s knihou - Čtenář na jevišti, přihlásili jsme se a začali připravovat představení Knihožrouti spisovatelky Kláry Smolíkové. Zkoušeli jsme jak v knihovně, tak občas ve čtenářském klubu.

Do projektu se přihlásilo celkem 61 amatérských skupin dětí pod vedením škol, neziskových organizací, různých zájmových klubů, ale také knihoven. Cílem kampaně je přivést mladé lidi opět ke knihám.

Koncem listopadu jsme se dozvěděli, že naše práce byla oceněna a byli jsme vybráni jako jeden z pěti finalistů, kteří se zúčastní finále v Praze. Nejen pro děti to znamenalo obrovský úspěch a zadostiučinění. S paní učitelkou Danou Bednářovou (manažerkou čtenářského

klubu) jsme si uvědomily, že dva roky, které věnujeme dětem v rámci projektu Školní čtenářské kluby, nebyly zbytečné.

Do Prahy jsme se vypravili a předvedli své umění. Děti obdržely malé dárečky a také jim bylo odměnou profesionální scénické čtení souboru Listování. Finále již bylo nesoutěžní, a tak jsme jedni z pěti vítězů v celostátním měřítku této soutěže pro rok 2018.

Naše spolupráce však tímto neskončila.

Úspěch v celostátním měřítku měl pozitivní ohlas i u učitelů z jiných škol. A tak si děti zvou pro své prvňáčky nebo druháčky, aby jim předvedly své představení. Také jsme je s „Knihožrouty“ přihlásili do městské divadelní soutěže.

Do knihovny chodí skupinka mladých divadelníků stále a možná je budete moci vidět v létě u Pohádkovníku v Českém Těšíně, kde se již tradičně budou hrát čtené/hrané pohádky „Odpoledníčky“, tentokrát opět s našimi klubáckými dobrovolníky.

Kateřina Šildrová
manažerka ČK v Českém Těšíně

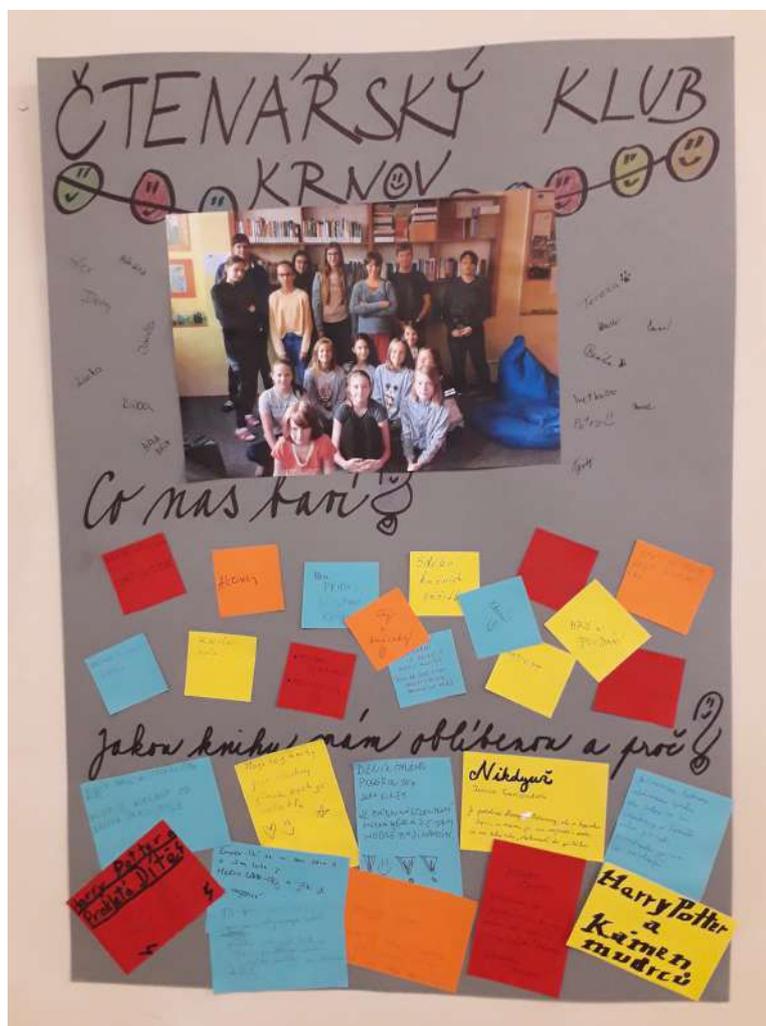

Celé představení můžete vidět na:

https://www.youtube.com/watch?v=jFmoln_nsnk

Čtenářský klub mi pomohl víc číst. Je tady super atmosféra. Seznámila jsem se s novými lidmi. Chodím sem, i protože tady dostáváme sušenky. Chodím sem, i protože se tu můžu dozvědět o nových knížkách, protože sem chodí spisovatelky a ilustrátorky.

Ze čtenářské reflexe členů ČK

Návštěva knihovny v Chomutově a naše klubová knihovna

Členové ČK Vejprty navštívili „blízkou“ městskou knihovnu (pro vejprtské to znamená téměř 30 km) a v malém dotazníku zhodnotili, jak návštěva naplnila jejich očekávání, a také přidávají pohled na tu svojí – klubovou.

Otázky:

- 1) Co mě nejvíce zaujalo, co se mi nejvíc líbilo v knihovně?**
- 2) Půjčil jsem si knížku? Jakou?**
- 3) Vrátím se do knihovny?**
- 4) Zklamalo mě něco?**
- 5) Původní představa knihovny - zhodnocení.**

A. L.

1) Zaujal mě tam regál s beletrií, protože tam byly knížky moc hezké a pro mě neznámé. Moc se mi líbilo, jak nás paní knihovnice provázela po oddělení pro děti. Vyprávěla nám obsahy některých knížek, ale hodně jsme věděli i my z naší knihovny. Některé neznala paní knihovnice, a tak jsme jí říkali, proč si knihu přečíst. Jen konec jsme neprozrazovali.

2) Nepůjčila jsem si žádnou knížku.

3) Ano, vrátím se do knihovny, asi s mamkou, protože se mi tam líbilo.

4) Ne, nezklamalo mě nic, je to tam opravdu moc hezké.

5) Celkem jsem měla stejnou představu, jen jsem myslela, že to bude menší.

Naši knihovnu ve škole, o kterou se staráme, mám ráda, protože se snažíme, aby vypadala podobně jako velké knihovny ve městech. Máme průkazky, které vydáváme dětem, výpůjční dobu (velkou přestávku, ale i kdykoli, jak děti přijdou). Nyní jsme si vybudovali novou klubovnu, která je krásná, voní to tam novotou a máme tam krásná křesílka a barevné podsedy. Už jsme si tam četli i o češtině, naše třída, a všem se to líbilo, jen tak si pro sebe číst. Jsem ráda, že chodím do klubu a starám se o knížky.

T. H.

1) Zaujalo mě tam úplně vše, hlavně online vyhledávání knih, uspořádání témat a všech oddělení, že mohu pohodlně z domova vybrat i objednat a potom si pro knihy jen dojet.

2) Nepůjčila jsem si žádnou knížku.

3) Ano, vrátím se do knihovny, protože se mi tam líbilo a je tam větší výběr a hlavně novinky.

4) Ne, nezklamalo mě nic.

5) Celkem jsem měla stejnou představu.

V klubu jsem úplně od začátku a vše jsem vysvětlovala ohledně pravidel a nových věcí novým dětem.

Mám moc ráda, když si děti chodí půjčovat a ptají se mě, jestli je to pro ně. Často jim knihy doporučuji, a když je vracejí, ptám se, zda je dočetly. Tím zjistím, jestli jsem knihu doporučila dobře, ale ještě mi to tak úplně nejde. Já bych chtěla být jednou spisovatelkou, jako třeba I. Březinová, a tak bych trávila všechn čas psaním a v knihách.

A. Š.

Já čtu moc ráda a návštěva knihovny v Chomutově mě velice bavila. Bylo tam vše, co se mi líbí. Koutek pro čtení, studovna, několik oddělení, a dokonce i audio knihy a hudba. Nejvíce mě překvapila studovna s vypůjčováním deskových her. Bylo jich tam strašně moc. Také mě bavil kreativní koutek, kde bylo plno pomůcek na výrobu věcí podle návodu a na chodbě si bylo možno malovat po celé zdi.

To by se mi líbilo i u nás, abychom dětem vytvořili chodbu, kde budou třeba PC, tabule nebo ta zeď na malování a koutky.

1) Zaujaly mě tam oddělení, online vyhledávání knih, deskové hry a studovna, kde si mohu vyhledat pod slovem, třeba naše město, a paní knihovnice mi to pomůže najít.

2) Nepůjčila jsem si žádnou knížku.

3) Ano, vrátím se do knihovny, protože se mi tam líbilo, a vezmu tam i moje mladší sourozence.

4) Ne, nezklamalo mě nic, možná ta dálka.

5) Myslela jsem si, že to bude menší, a také mě mile překvapila kavárna, kde pracují děti s postižením.

Můj osobní čtenářský cíl aneb proč číst stejné knihy jako děti

Hana Hogenová

Článek se zaměřuje na zhodnocení přínosu četby stejných knih, jako čtou děti, pro mou práci klubové manažerky. Ukazuje, že četba týchž knih může pomoci manažerům reagovat na čtenářské potřeby dětí (např. dopomoc s výběrem knih) a také na jejich čtenářské dovednosti (např. při interpretaci situací, postav, příběhu). Na konkrétních příkladech je popsáno, jak jsem četbu stejných knih s dětmi zúročila při sdílení domácí četby i při dílně čtení. Také se dotýká problematiky ověřování správnosti dětských odpovědí a odhalování čtenářských rezerv klubových dětí. Součástí článku jsou i konkrétní návrhy na aktivity, které by děti mohly v oblasti zjištěných slabších čtenářských dovedností posunout.

Když jsem přijímala nabídku stát se manažerkou čtenářského klubu, nejlákavější pro mě byla vyhlídka, že budu pracovat s menším kolektivem dětí a budu si moci k těmto dětem vytvořit osobnější vztah. Klubové schůzky se diametrálně odlišují od knihovnických besed právě tím, že pracujeme dlouhodobě se stejnými dětmi. Na první klubové schůzce ve školním roce 2017/2018 jsme si všichni pro zmíněný školní rok stanovili nějaký osobní čtenářský cíl. Děti si většinou určovaly počet knih, které by chtěly přečíst, nebo si za cíl volily, že přečtou všechny klubové knihy, které si poznamenaly na svůj „wish list“, jehož tvorbě jsme se věnovali v předchozí aktivitě. Mým cílem bylo číst stejné knihy jako děti, resp. přečíst alespoň jednu společnou knihu s každým dětským členem klubu. Hlavním důvodem mého osobního čtenářského cíle bylo lépe poznat klubové děti prostřednictvím četby. V průběhu školního roku se mi ale vyjevilo, jaké další možnosti tento cíl nabízí. Pro představu uvedu příklady společně přečtených knih u čtyř dětí. Některé knihy přečetly nejprve děti a mne zaujalo, jak o dané knize mluvily, u jiných tomu bylo naopak a děti si knihy přečetly na základě mého osobního doporučení, a pár knih jsme si vybrali nezávisle na sobě.

Společné knihy s L.:

- Kdysi
- Potom
- Koláč s kapkou jedu
- Spící město
- Ostrov v Ptačí ulici
- Běž, chlapče, běž
- Domů ze slunečných stepí
- Dlouhý pochod
- Terezínské ghetto: Tajemný vlak do neznáma
- Babička drsňačka
- Pan Smraďoch
- Kluk v sukních
- Čarodějnice
- Velkej frajer Nate je prostě třída

Společné knihy s D.

- Mezihvězdný expres
- E-den

Společné knihy s M.

- Strom přání
- Pax, můj liščí přítel

Společné knihy s K.

- Silnější než někdo

- Průšvihářky
- Why do you care? (příběh z Wattpadu)

Co mi tento cíl přinesl a jaký potenciál se skrývá v tom, když čteme s dětmi stejné knihy? Jedním z nesporných benefitů je, že poznáme, jaké knihy se dětem líbí, a jsme schopni lépe odhadnout, která další kniha by je mohla oslovit a naopak, která kniha se jim zřejmě tolik líbit nebude. Můžete samozřejmě totéž odhadnout již podle názvů knih, které dítě přečetlo. Markantní rozdíl spatřuji ale v tom, že když přečtete tutéž knihu, tak máte vhléd nejen do tématu, které si můžete většinou přečíst na zadní straně knihy, ale hlavně do postav, které se v knize vyskytují, a také do stylu, kterým je kniha napsaná. Četba s L. mě vedla k přesvědčení, že ji výrazně nezaujme kniha Třináctkrát, přestože ji oslovila obálka a projevila o knihu velký zájem. Knihu jsem měla přečtenou, proto jsem věděla, že se hlavní hrdinka Hannah Bakerová naprosto odlišuje od ostatních hlavních postav ze společně přečtených knih. Hannah nebyla nad věcí, nedokázala se poprat s těžkými chvílemi ve svém životě, nemyslela pozitivně. Přesto jsem L. knihu půjčila s tím, že jsem zvědavá, zda se jí bude líbit. Protože si nikdy nemůžeme být jistí tím, že se dítě zrovna nenachází v období čtenářské proměny. A co řekla L. po přečtení knihy? Prohlásila, že se jí moc nelíbila, že jí štvla hlavní postava.

Pro mě jako manažerku klubu bylo nejpřínosnější, že mi osobní čtenářský cíl umožnil vést kvalitnější hovory o domácí četbě a také lépe reagovat při sdílení v rámci dílny čtení. Pokud dítě pracovalo s knihou, kterou jsem již měla sama přečtenou, mohla jsem mu být nápomocná v situacích, kdy nevěděl, jak si s danou otázkou poradit. Slovem nápomocná nemyslím, že bych mu poskytla odpověď. Byla jsem schopná otázku přeformulovat s důrazem na jeho knihu. Toho bylo někdy zapotřebí i v situacích, kdy se dotyčný příliš rozpovídal o ději knihy. Když k tomu dojde, mám velký problém udržet koncentraci a opravdu vnímat, o čem dítě hovoří. Pokud knihu dobře znám, mohu dítěti pomoci s nasměrováním i přesto, že jsem si pozorně nevyslechla jeho podrobné vyprávění děje. A ukázalo se, že postačí, když mám přečtenou pouze jednu knihu ze série. Znalost charakteru postav, toho, co je formovalo, vztahů mezi nimi a např. vypravěčského stylu autora je velký benefit, který mi pomáhá klást otázky, ale hlavně mi umožňuje podělit se s konkrétním dítětem o mé vnímání probírané situace. Abych byla konkrétnější, např. L. při dílně čtení zaměřené na pocity, které při četbě prožíváme, uvedla, že byla naštvaná na Ophelii kvůli tomu, že „nevybíravě vyjela“ na Flavii, která se ocitla v místnosti, jež patřovala jejich zesnulé matce (kniha Oblékni se pro smrt - 4. díl ze série případů Flavie de Luce). L. cítila s Flavií, protože je často terčem nemístných žertíků svých starších sester, hlavně nejstarší Ophelie. Protože jsem četla 1. díl ze série (Koláč s kapkou jedu), věděla jsem, že ze sesterské trojice je to právě Ophelie, která se vyrovnává nejhůře se smrtí jejich matky (Flavii byl v té době pouhý jeden rok). Proto jsem L. vedla k tomu, aby se zamyslela, co se za vztekem Ophelie v té chvíli mohlo skrývat. L. nakonec vyhodnotila, že největší přínos z celé klubové schůzky pro ni byl, že jsem jí ukázala, jak si může chování Ophelie vysvětlit.

Jak ještě jsem využívala toho, že čtu stejné knihy s dětmi?

Pro lepší představu uvedu opět pár konkrétních příkladů.

Při úvodním sdílení domácí četby s důrazem na poselství knihy, při němž jsme zkoušeli k naší knize vymyslet motto/větičku, která v sobě nese poselství/zajímavou myšlenku, jež jsme při čtení knihy objevili a mohla by klidně být na obálce naší knihy, byl D. s úkolem velmi rychle hotový. Vyzvala jsem ho tedy, že si oba dva zkusíme vytvořit ještě motto pro společně přečtenou knihu E-den. A D. vymyslel: „Věci nemusí být takové, jaké se zdají.“ Jeho motto bylo perfektní, pracuje s dvojsmyslným významem, skvěle vystihuje hlavní myšlenku, nic předem neprozrazuje, ale po přečtení knihy je čtenáři naprosto jasné. V tomto

minisouboji nade mnou D. vyhrál na plné čáře. Bez znalosti knihy bych ovšem nebyla schopna jeho motto docenit.

Společně přečtená kniha s M. Strom přání mi také umožnila navázat zajímavý hovor o charakterech postav z této knihy. Vzájemně jsme se mohly s M. podělit o to, která postava nám byla sympatická a proč. A M. se dokonce podařilo nalézt podobnost postavy Alice se skutečnou osobou, která se v jejím okolí pohybuje. A protože má M. mladšího sourozence, tak jsme spolu mohly ještě probrat, zda je podle ní kniha vhodná pro děti od šesti let, jak je na ní uvedeno. Velmi mě zajímal její názor, protože si osobně neumím představit, že tuto knihu bude se zájmem číst nebo jenom poslouchat šestileté dítě. Mohla jsem jí nabídnout svůj názor na to, proč je na knize uvedeno od šesti let, jelikož jsem ji přečetla i s doslovem. Posledním příkladem, který zmíním, je rozhovor o konci knihy Dlouhý pochod, který jsem vedla s L. Knihu jsem L. doporučila já, protože si chtěla přečíst něco od S. Kinga. Autora jsem si sama díky této knize zamilovala a velmi mě zajímalo, jak Dlouhý pochod bude vnímat L. Nejsilnějším momentem byl pro mne závěr příběhu, tak jsem se ptala přímo na to, jak vnímala konec knihy. I když se L. kniha velmi líbila, závěr knihy si vyložila naprosto odlišně než tehdy já. Její vysvětlení bylo pro mne překvapivé (nebudu konkrétní, protože nechci prozradit zásadní moment z knihy a zkazit potěšení z četby potenciálnímu čtenáři), opět jsem se přesvědčila o tom, jak odlišně můžeme vnímat knihy. I když si myslím, že její vysvětlení nebylo v souladu s hlavním tématem knihy (reality show), že bylo příliš naivní, červík pochybností u mě zahlodal a mám chuť si knihu přečíst znovu.

Čtení týchž knih nabízí i možnost ověřování. Když dítě při dílně čtení nebo při sdílení domácí četby mluví o knize, nezbyvá nám než věřit tomu, co říká. A to nám dává omezené možnosti k navázání dialogu, případně ke korekci dětské odpovědi, ale hlavně k odhalení konkrétních slabších čtenářských dovedností. Pokud budeme číst stejné knihy jako děti, tak si snadno všimneme, kde mají jednotlivé děti čtenářské rezervy, a můžeme jim pomoci např. dílnou čtení, při níž se na danou oblast zaměříme. V tomto se skrývá velký potenciál, díky němuž máme možnost vytvářet program, který bude z velké části reagovat na čtenářské potřeby i dovednosti našich klubových dětí. Někoho teď může napadnout, že není v jeho silách předem odhadnout, jaké knihy se budou v klubu číst. Ze zkušenosti mohu říct, že stačí knihu přečíst až poté, kdy o ní dítě hovořilo. Mnohokrát jsem si při vlastní četbě knihy všimla, že dětský čtenář interpretoval nějakou pasáž nesprávně nebo něco nedokázal vyvodit z vodítek v textu. Např. M. nedokázala určit, z jakého pohledu je vyprávěn příběh v knize Pax, můj liščí přítel. Na procvičení této problematiky (autorské perspektivy) bychom mohli zařadit dílnu čtení se zadáním: Při čtení si všimněte toho, kdo příběh vypráví. Vypište 3 věty, podle kterých lze určit osobu vyprávějící příběh. Dalším příkladem byl zavádějící popis situace (příběh Why do you care?). K. se stavěla velmi kriticky k postavě otce, který odmítá homosexuální orientaci svého syna. Při čtení příběhu jsem zaznamenala, že K. situaci popsala tak, aby to co nejlépe podpořilo její antipatie k postavě otce. K uvědomění si, že nějakou situaci nemusíme vnímat celistvě a přistupujeme k ní s předsudky, by bylo vhodné zařadit například dílnu čtení se zadáním: Vyberte si jednu situaci z vaší knihy, ve které vystupuje více postav. Všimněte si, jak situaci jednotlivé postavy vnímají. Abychom dostali lepší zpětnou vazbu, mohli bychom dát k přečtení vybranou pasáž někomu dalšímu nebo ji přečíst pro všechny nahlas a poté společně rozebrat, jak jednotlivé postavy vnímaly danou situaci.

Ve čtenářském klubu jsme ušli již dlouhou cestu. K poslednímu kroku, tedy zařazení programů, které reagují na konkrétní čtenářské nedostatky, zatím v našem klubu nedošlo. A to je pro mě výzvou pro školní rok 2018/2019.

Autorka Hana Hogenová je knihovnice a manažerka čtenářského klubu v ZŠ Ruská v Litvínově.

ČTENÁŘSKÝ KLUB ZÁKLADNÍ ŠKOLA STAŇKOV

BESEDY SE SPISOVATELI

OTEVŘENÝ KLUB

DÍVČÍ ROMÁN

POHODA V KLUBU

Literární intermezzo

Nikdy neupustit svou sklenici

Evelína Lozovaja

ČK Zlonice

Pocit, když upustíš svou sklenici. Pamatuješ? Nebo jsi zapomněl? Myslím na ten den, kdy jsme spolu chytali motýly. Říkali jsme jim padající hvězdy, vlastně už ani nevím proč.

Byl tehdy takový horký den, někdy uprostřed prázdnin. Máma nás poslala ven, protože jsme udělali neuvěřitelný nepořádek v kuchyni. Vyšli jsme tedy ze stinného domu na dvorek, znudění a naštvaní. Na protějším domě se usadil jakýsi černý pták. „Hele, kosák.“ Oba jsme se začali bláznivě smát. Nevím, čemu. I když vlastně – celý svět byl tenkrát k smíchu. Vždyť nám bylo osm.

Lehli jsme si do trávy a koukali na mraky. „Myslím, že támhleten vypadá jako ovečka.“ „Já myslím, že vypadá jako mrak,“ oponoval jsem a oba jsme se zase bláznivě smáli. A najednou ti na nose přistála babočka. Júúú, co to je? Babočka. Babočka? Co to je babočka? No přece motýl, ty truhlo. Motýl? Motýl.

Spokojeně ses obrátil k nebi a sledoval další motýly. Zvedl jsem se a došel pro dvě velké sklenice. Z mamičiny staré punčochy jsme vyrobili sítku na motýly. „Jde se na babočky!“

křičeli jsme a stále se bláznivě smáli. Divoce jsme mávali sítkami, lezli po možných i nemožných místech a nachytali jsme spoustu motýlů i haldy všeho možného hmyzu. Motýly jsme pečlivě zavírali do sklenice.

A pak ses nešikovně otočil a tvá sklenice se s břinkotem rozlétla na tisíc malých skleněných motýlků. Nejdřív ses za ní vyděšeně podíval, už už jsi natahoval moldánky, ale pak jsi jen mával rukou. A začali jsme se bláznivě smát.

Pamatuješ? Já na ten den, kdy nám bylo osm, nikdy nezapomněl.

Na motivy obrázku z knihy Shauna Tana Pravidla léta.

INSPIRACE Z DRUHÉ STRANY

Se čtenářským klubem kolem světa

Jak jsme začali se čtenářským klubem v Záhoří cestovat po světě? Každou středu si vzájemně doporučujeme přečtené knížky. Když Sára dočetla *Odpad* od Andyho Mulligana, snažila se nás nalákat k přečtení zajímavého příběhu ze života na skládce odpadu. Měli jsme na Sárú samozřejmě spoustu otázek. Jak se žije na skládce odpadu? A kde konkrétně se tahle skládka nachází? Sára po krátkém hledání v knize odpověděla, že asi někde v Jižní Americe. Napadlo nás, že bychom se mohli víc soustředit na to, kam jsou naše příběhy situovány, a že díky nim můžeme poznávat cizí země a procestovat tak celý svět. Zkusmo jsme rozvedli diskusi, kde se naše přečtené knihy odehrávaly či odehrávají. A přišel nápad: mapa! Abychom viděli, kde jsme už byli, koupili jsme nástěnnou mapu světa a malou mapu České republiky, podlepili kartonem, připravili špendlíky a nastříhali papírky na malé vlaječky... A hurá na cesty! Na vlaječku vždy píšeme název knihy, ještě se podepíšeme jakožto „doporučovatel“ a zabodneme do místa, kde se příběh v knize odehrává. Naše mapa se zaplňuje vlaječkami, a tak jsme zjistili, že už jsme byli skoro na všech kontinentech. Přesto neleníme a čteme radostně dál. Krom toho je mapa obdivovanou ozdobou školní knihovny!

manažerky ČK Pusheen ze Záhoří

Snídaně s knihou a se čtenářským klubem

Zpříjemnit si začátek nového dne, v klidu se usadit a posnídat s knihou? V běžném pracovním týdnu se to může leckomu zdát nemožné. V základní škole Tomáše Šobra v Písku se nám to ale podařilo. A podílely se na tom také děti ze čtenářského klubu. Přivstaly si, aby pomohly s organizací akce nazvané Snídaně s knihou. Také jsme společně vybrali knihu, ze které se bude předčítat, takovou, aby návštěvníky akce zaujala a chtěli si ji sami přečíst. Čtení se ujala paní zástupkyně a pan ředitel. Napínavý i humorný příběh poslouchalo přibližně čtyřicet dětí převážně z prvního stupně. Zajímal je nejen děj knihy, ale těšily se také na dobrou snídani. Tu připravily paní učitelky. Podávaly se domácí muffiny, bábovky nebo lívanečky, nechyběla ani slaná varianta, přítomní si mohli nabídnout i tousty či sýrové pečivo. Povedlo se nám tedy spojit příjemné s užitečným. Děti se dozvěděly něco zajímavého, viděly, že čtení může být opravdu zábavné, a navíc si pochutnaly. Klubové děti zase měly radost, že se jim podařilo připravit zajímavou akci pro ostatní. Zatím se Snídaně s knihou konala dvakrát a určitě ji máme v plánu zase zopakovat.

Vendula Bílková, Radka Houšková
manažerky ČK ZŠ T. Šobra, Písek

Má první kniha byla Lovec čas volby. Ta mě přivedla ke čtení a od té doby mě baví číst. Čím víc čtu, tím víc mám náladu číst.

Ze čtenářské reflexe členů ČK

ČK ve Vejpřtech čte dětem v MŠ před spaním

Aktivitu osvětlují a komentují přímo děti:

Každé úterý (to máme čtenářský klub) se domlouváme, kdo půjde pátou hodinu číst dětem do mateřské školky ke spaní. Když se domluvíme, jdeme si vybrat knížku a z ní úryvky, které dětem v pátek přečteme, a to si doma nazkoušíme, abychom před nimi neoktali nebo se nezadrhávali. My máme výhodu, že naše škola je na kopci a školka je hned pod kopcem, takže paní učitelka nás převede přes přechod a vyšle nás dolů pod kopec, kde na nás čeká druhá paní učitelka a ta nás vezme do školky a tam si děti připraví postýlky ke spaní a převléknou se do pyžam a lehnou si. Když se uklidní a utiší se, my se představíme a potom představíme, co budeme číst, a začneme číst. Čteme asi půl hodiny, a když dočteme, tak si sbalíme všechny věci a odcházíme zpátky do školy.

Tereza Hajdanková

Každý pátek chodíme do školky číst dětem před spaním. Před pátkem si vybereme pohádku a když už máme vybranou, tak si to nacvičíme ve škole nebo doma. Když už máme nacvičenou knížku, tak mášššš je pátek a počkáme na paní učitelku a ta nás doprovodí do školky. Když už jsme ve školce, tak samotkyněm předčítáme dědi a začneme číst. Čteme průměrně 10-25 minut. Po té když už dočteme tu pohádku, tak houkloučeni s dědmi a pak se vrátíme zpátky do školy.

Lenka Le Nguyen

Já myslím, že nepatřím k dobrým čtenářům, ale vzhledem k dnešku jsem lepší čtenář, než jsem byl jako 10-ti teenager. Knížky jsem nesnášel!

Ze čtenářské reflexe členů ČK

Projekt Kniha pro bráchu

S dětmi jsme si říkaly, že by bylo dobré nalákat ke čtení i jiné děti. Zaměřily jsme se na mladší ročníky a přemýšlely, komu přesně jaké knihy doporučit a jak přilákat děti ke čtení. Představily jsme si, že doporučujeme knihu mladšímu sourozenci nebo někomu nám velmi blízkému a nechceme říct jen „tahle kniha je dobrá, zkus ji“. Máme cíl představit tu knihu tak, aby děti měly samy chuť po ní sáhnout a touhu si ji přečíst.

Vytvořily jsme plakát, který vypovídá o tom, co v tuto chvíli čteme v našem čtenářském klubu. Namalovaly jsme obrázek a krátkou zprávu, kterou nám kniha z naší klubové knihovničky v tuto chvíli předává.

Další úkol, který nás čeká, je vytvořit plakát s tipy na knížky pro mladší čtenáře. Vybíráme knihy, které jsme samy četly a moc nás bavily. Plánujeme vytvořit plakát s obrázky titulních stran doporučovaných knih a k tomu krátké rady, co mohou čtenáři od knihy očekávat.

Máme tipy na knihy: Gorila a já, Rumcajs, Povídání o tatínkovi a mamince, Hajný Robátko, Jak se zbavit Mstivý Soni, Julie mezi slovy, Kluk na větvi...

Máme také spoustu nápadů, jak knihu dětem doporučit, například scénické čtení (dramatizace), nahrát čtení na diktafon, udělat výstavku knih k prohlédnutí, pozvat si děti do klubu a předčítat jim...

Tak uvidíme, jak to všechno ještě dopadne.

Dita Folbergerová
manažerka ČK Tábor

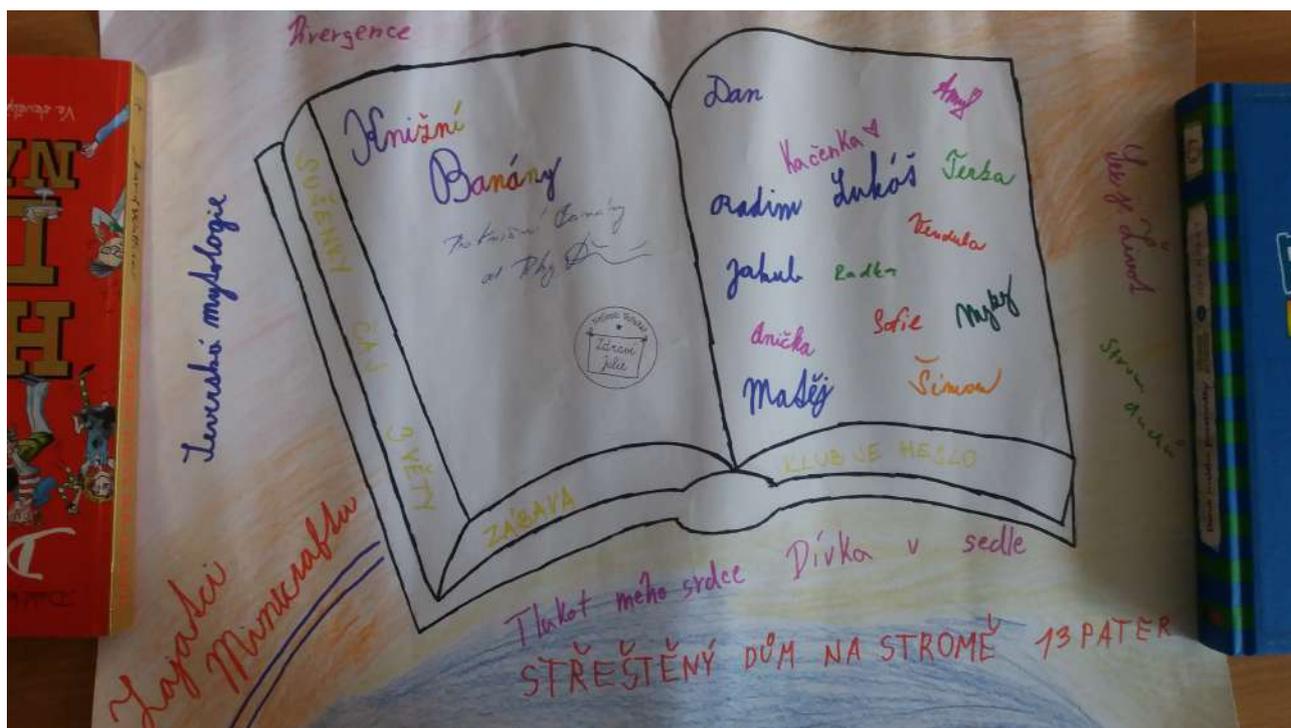
Knihy pro mladší děti podruhé

Vzhledem k tomu, že jsme se museli kvůli rekonstrukci části školní budovy přestěhovat, dostala se naše klubová knihovna do třídy čtvrtáků. Ti po knížkách pokukovali a prosili paní učitelku, jestli by si nemohli nějaké z nich půjčit. Domluvili jsme se, že nám to nevadí, že budeme rádi, když si budou „naše“ knihy číst i ostatní spolužáci. Při jednom z klubových setkání nás tedy napadlo, že bychom mohli vybrat knížky, které by se mohly mladším dětem líbit. Vyčlenili jsme jim zvláštní polici a ony si je můžou půjčovat. Vybírají si je nejen na dílny čtení, ale spoustu z nich si už odnesly i domů. A díky tomu, že jsme museli všechny knihy znovu přerovnat, jsme i my sami zase objevili příběhy, které si chceme přečíst.

Vendula Bílková
manažerka ČK v ZŠ T. Šobra v Písku

Mohu vyjádřit svůj názor, aniž by se mi někdo smál nebo mě paní učitelka napomenula nebo poučila.

Ze čtenářské reflexe členů ČK

Vidím se jako osobu, která nepřečte hned tak něco, a když už to mám dočíst, tak to musí být „NĚCO“

Ze čtenářské reflexe členů ČK

ŠČK pro NsA

Možná název článku zní jako heslo či tajuplná šifra, možná jako chemická značka. Každý v ní může vidět něco jiného. Pro náš čtenářský klub je tato šifra jasná a jednoznačná: školní čtenářský klub pro Noc s Andersenem.

Březen je měsíc čtenářů – a to my jsme. A právě v březnu se koná akce Noc s Andersenem, které se účastní knihovny, školy, dětské kluby a nejrůznější spolky. I naše škola se pošetě účastní tohoto večera plného knížek, čtení, zábavy a her. Proč tedy nevyužít nadšené a nápadité členy čtenářského klubu?

S prvními rozvahami, zda do akce jít, jsme začali v únoru. Měsíc je krátká doba, ale my si na to umíme přijít. První velké plány jsme rozjeli 13. března, kdy se sesedla skupinka vážných zájemců, a ponořili jsme se do moře omývajícího Robinsonův ostrov Petra Síse. Ponořili jsme se natolik, že jsme ani nevnímali pana kameramana, který právě v tento den natáčel video v našem klubu.

Rámcově byly děti s knížkou seznámeny už při nabídce naší účasti na

Andersenovi. Třináctého jsme si knihu ještě jednou prolistovali a prošli si „kostru“ možného programu, kterou jsme s Markétkou navrhly během jarních prázdnin. Cílem programu stanoviště v žákovské knihovně bude prožít si knížku *Robinson!* Největší prostor děti dostaly při vymýšlení aktivit vycházejících z Robinsonových dovedností potřebných pro přežití v přírodě – a to zajistit si potravu a vodu či postavit si přístřešek. Museli jsme hlavně myslet na to, abychom nevolili výtvarné a rukodělné aktivity, které byly připraveny na další stanoviště. My musíme zapojit hlavu, přemýšlení, fantazii, také trochu pohyb... Zde se děti pustily do vymýšlení dílčích aktivit i s jejich možnými způsoby realizace: „Ve školním klubu vyrobily holky z kartonu dům, ten bysme mohli použít jako chatrč.“ „A děti budou vybírat, čím by dům na opuštěném ostrově zabydlely.“ „Co by se vlastně Robinsonovi hodilo? Houpací síť...“ „Brejle...“ „Na co brejle?“ „No aby si rozdělal oheň pomocí sklíčka...“ A tím to nekončilo.

Aktivní pro výběr rolí byla všechna zúčastněná děvčata. Eliška se hned při první pobídce vyjádřila, že by chtěla být Petr-Robinson. Adélka se přihlásila o roli vypravěče. Holky ze šestky se zapojily především do vymýšlení her – jejich motivací byla jistě i jejich zkušenost z loňska, kdy zažívaly Andersena na vlastní kůži jako páťačky a mohly se podílet na jeho přípravách a realizaci.

Druhou velkou přípravou bylo setkání klubu 20. 3., kdy jsme se tématu NsA věnovali téměř 60 minut! Z členů klubu, kteří nebudou program realizovat, se staly malé děti, na nichž jsme si vyzkoušeli, jak program zafunguje, a zároveň byli kritiky a doporučovateli, co a jak případně změnit. Na naše nejisté dotazy, zda to „není blbě“, zda to děti bude bavit, někteří – více zapojení – horlivě kývali. Protože jsme neměli příliš prostoru pro to, abychom si vše

vyzkoušeli, nezbývalo nám nic jiného, než některé aktivity prostě popsat a říci, co bude následovat. Třeba jak otevřeme dveře, kterými se děti dostanou do knížky – aby bylo jasné, o čem mluvíme – dveře se po celý večer stanou titulní stránkou knížky *Robinson*.

Aktivity zaměřené na pohyb vtáhly i naše velké děti. Pomocí čtyř sedáků se za chvíli a bez dohadů přesunulo všech 9 dobrovolníků. A vůbec jim nevadilo, že se mačkají na jednom sedáku čtyři. „Vymění si místo ten...“ bychom hráli ještě dnes. Všichni jsme se do téhle aktivity ponořili a s Markétkou jsme musely už říct DOST, abychom mohli pokračovat.

Poslední ladění probíhalo v průběhu týdne, jehož vyvrcholením byla očekávaná akce! Přípravovaly se rekvizity – o přestávkách, doma, v žákovské knihovně. A pak nastal den D a hodina H! Pátek 29. 3. 2019, 16:30!

Děti z 1. – 4. třídy byly rozděleny na 4 skupiny, které postupně navštívily 4 stanoviště: školní knihovnu, obecní knihovnu, výklenek chodby, kde byly připraveny úkoly pro šikuly, a kuchyňku – místo důležité pro upečení sladké snídaně, protože nejen čtenářský klub rád mlsá. Vedoucí jedné ze skupin – nazvané stylově Robinsoni – jsem byla i já, Lucka. Markétka měla na povel stanoviště s klubovými dětmi. Skupinka Robinsoni šla na řadu jako první. Abychom měli ten zážitek hned z první ruky. A také proto, abychom mohli společně vychytat poslední mouchy, které mohou Robinsonovi znepríjemnit život (nebo spíš prožitek 9).

Dveře knihovny se proměnily v bránu do knižního světa Petra Síse – díky Markétčinu výtvarnému talentu (a ona tvrdí, že čmárá!) je zdobila titulní strana jeho knihy *Robinson*. Děti byly uvedeny přímo do příběhu. Po úvodní scénce, kdy se Petr trápí kvůli karnevalu a zdánlivě nepodařené masce, se všichni za zvuku vln přemístili na pustý ostrov... Následoval přesun dětí pomocí malých ostrůvků přes celou knihovnu. S rozvahou si děti počínaly i při diskusi, co vzít na pustý ostrov – baterku, mapu, hrnek, propisku a modrou barvu – tu na značky, aby věděly, kterou část ostrova už prozkoumaly. Po hře *Vymění si místo ten...* vtrhli do knihovny domorodí černoši! Nikdo se nemusel bát, protože děti čekal tanec okolo ohně.

Když Robinson objevil stopy pirátů, ze kterých měl opravdu strach, pomohly mu děti je všechny pochytat. Už se pomalu nachýlil čas a přiblížila se doba návratu z ostrova. Znovu za zvuku šplouchání vln... BUCH BUCH!!! Někdo tluče na dveře! Není to nikdo jiný, než Petrovi kamarádi s omluvou za výsměch jeho masce. A kdo jiný by jim mohl o Robinsonovi vyprávět, než naši malí Robinsoni? A pak znovu tým Pirátů, Trosečníků a Kamarádů! Poznatky získané na tomto stanovišti všichni využili při tvoření závěrečného úkolu večera – nakreslit Robinsona, vytvořit k němu „pětílístek“ a napsat jeho příběh.

I když nedorazila jedna z realizátorek akce (závada na voze při návratu z hor), dokázaly si holky v čele s Markétkou bravurně poradit i s touto komplikací.

Co to dalo nám, manažerkám? Rozhodně radost ze zapojení klubových dětí! A nejen těch, které se akce přímo účastnily, ale všech – protože každý přispěl svou troškou do pomyslného mlýna.

Markéta:

Mám velkou radost, jak se nám na stanovišti ve školní knihovně vše podařilo a jaká tam panovala příjemná a uvolněná atmosféra. Byla jsem v týmu s Eliškou, Adélkou a Sárou, které jsou skvělé partačky. Na začátku nastaly nenadálé komplikace: nešel připojit reproduktor k počítači a hlavně co udělat, když nám chyběla důležitá aktérka Evička. Daly jsme s Eliškou, Adélkou a Sárou hlavy dohromady, trochu upravily scénář, připravily kostýmy, hudbu a už čekaly na první skupinu dětí. První rozehrávací vystoupení jsme odehrály před skupinou, kterou vedla Lucinka. Zjistili jsme, že začáteční scénku musíme trochu zkrátit, aby zbylo víc času na pohybové aktivity a na poslední úkol, kde měly děti zaznamenat na papír, co všechno se o Robinsonovi dozvěděly. Naše představení bylo pokaždé trochu jiné, i když podle scénáře. Trochu za to mohla možná nervozita, možná jsme se nechaly unést svou rolí, do které jsme se ponořily víc, než bylo ve scénáři. Nám to nevadilo, ba naopak jsme si to užily. Podle reakcí všech zúčastněných vše proběhlo na výbornou.

Lucka: *Velkou radost mi udělaly reakce „mých“ dětí, když řekly, že je bavilo stanoviště, kde se hrála knížka. Také upřímná pochvala hlavní realizátorky a koordinátorky celé akce – paní učitelky Jindry! I já jsem na ty moje holky moc pyšná! Jak si skvěle poradily, připravovaly se i doma, nebály se a pobavily a potěšily dalších 60 lidí!!!*

Pokud budeme mít možnost něco takového zrealizovat i příští rok (a chuť do toho máme), rozhodně se do příprav pustíme o něco dříve. Už jen proto, abychom si to těšení a chystání užili o něco déle.

Co to dalo klubovým dětem? Měly možnost nakouknout pod pokličku, jak se vaří klubové setkání. Díky všem přípravám si mohly vyzkoušet, jak je náročné a zároveň krásné chystat program pro děti. Zažít pocit z toho, jak se těšíme, jak to všechno dopadne. Bude se program líbit? Užijí si to všechny děti?

Co na to naše holky:

Sára: *Bylo to moc super. Sice jsme to první vystoupení trochu zkazily, ale byla to jen „zkouška“. Ostatní se nám moc povedlo. Děkuju holkám Elišce, Ádě a Markétce, že jsme spolu spolupracovaly. Markétka nám přinesla dobroty (Děkuju!). Děti také spolupracovaly a byly hodné (teda až na některé). Děkuju, Luci, že jsi mě vybrala. ♡ Ď!*

Adélka: *Určitě byla Noc s Andersenem skvělá zkušenost. I když to bylo už trochu náročné 4x dělat to samé dokola, ale stálo to za to, vidět, jak se děti baví a líbí se jim to.*

Eliška: *Noc s Andersenem jsem si užila. Bylo to na téma Robinson a myslím, že piráti, posměšky a ponaučení jsou témata knížek pro děti 21. století. Všichni jsme se bavili. Bylo by dobré, kdyby bylo něco takového pro 2. stupeň. Děkuji.*

A co to dalo účastníkům akce? Z reakcí dětí můžeme konstatovat, že akce byla velice podařená. Kromě toho, že už jen nocování ve škole je ohromný zážitek, nejvíce si asi užily robinsonské aktivity jako chytání rybek, dojení kozy, stavění voru či poznávání exotického ovoce. A samozřejmě – nač být skromné – i čtenářsko-herecké stanoviště čtenářského klubu, protože kdy se komu poštěstí vstoupit do knížky a být její součástí?

I přes omezené množství času, který jsme na přípravu měli, jsme rádi, že jsme do toho šli!

A slovo závěrem? Jedno nestačí, tudíž SLOVA závěrem:

Příští rok zase! A s jakou knížkou?

Lucka Mužíková a Markéta Tichová
ČK Pusheen ze Záhoří

Noc s Andersenem ve spolupráci MŠ Kameňáček a ZŠ Jižní předměstí - čtenářské kluby

29. 3. 2019

Protože vedu čtenářské kluby na základní škole a současně učím v této MŠ, napadlo mě propojit tuto aktivitu.

Nejdříve jsme to navrhli dětem z klubu, a protože to pro ně bylo nové a zajímavé, okamžitě začaly plánovat. Jejich nápady bylo potřeba trochu usměrňovat, protože se jedná o jednotřídní MŠ. Do třídy docházejí děti od 3 do 6 let a z celkového počtu 28 dětí se akce zúčastnilo 24 dětí. Do přípravy se zapojily všechny děti z klubu, samotného večera se zúčastnily čtyři, ostatní se omluvily, měly již jiné aktivity.

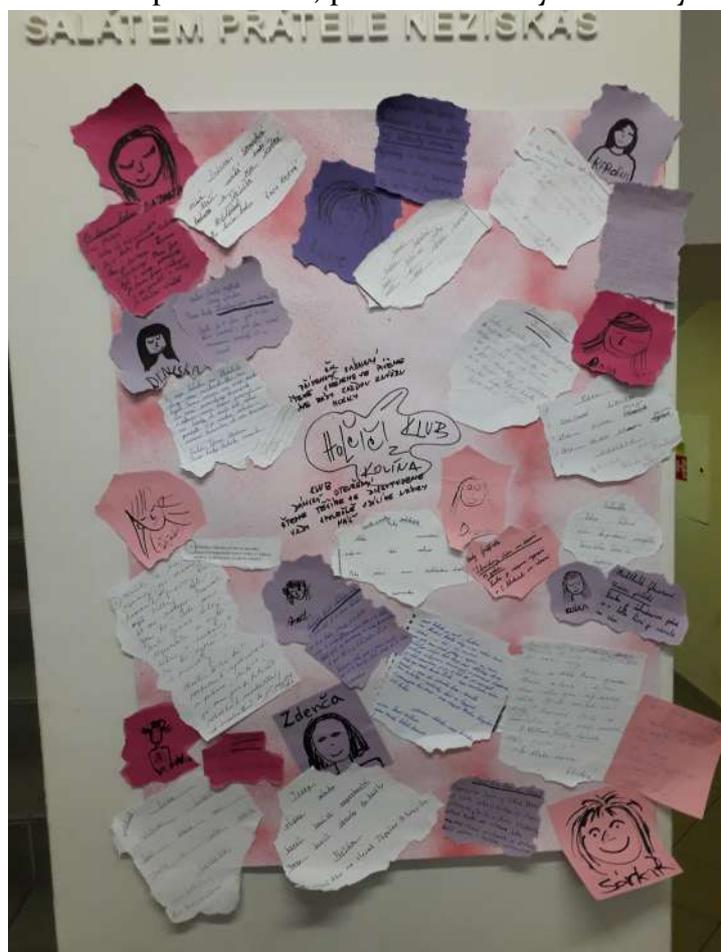
Nakonec jsme se shodli na tématu Večerníček a mohli jsme začít plánovat. Společně jsme tiskli obrázky pohádkových dvojic, nakoupili pexesa vhodná právě pro ty nejmenší, vymysleli průběh a program večera a pustili se do práce.

Sešli jsme se v 17,30 v MŠ. Protože bylo velmi pěkné počasí, zorganizovali jsme pexesový turnaj s rodiči přímo na dvoře školky. Když rodiče odešli, rozezněly se večerníčkové melodie a vypukla velmi nadšená večerníčková diskotéka. Zatímco jsme tančili, děti z klubu vytyčily pohádkovou cestu, označily ji fáborky a poschovávaly rozstříhané dvojice z pohádek. Úkolem školky bylo všechny dvojice najít a na konečném stanovišti je správně poskládat k sobě. Povídali jsme si, jak se jmenuje večerníček a pohádkové dvojice, vzpomínali, jaké mají vlastnosti a co spolu prožívaly, odkud je známe. Děti z klubu byly těm malým velmi dobrými průvodci, posluchači a kamarády a ti malí caparti se v nich jen viděli.

Když jsme přišli do školky, probíhala večere plná dobrot, protože všechny maminky přinesly jen to, co máme nejradši, moc jsme si pochutnávali a sledovali pohádky, které si děti vylosovaly a které mají nejradši: Káťu a Škubánka, Bolka a Lolka, Maxipsa Fíka a další. Po večeri už jen hygiena, uložení do postýlek a společné prohlížení knížek. Večer končil předčítáním klubových dětí a usínáním. Nekonal se žádné slzení ani jiné patálie a ráno jsme se po chutné snídani rozběhli k rodičům spokojení a se společným zážitkem.

Velmi děkujeme dětem z klubu, že nám pomohly večer připravit a zorganizovat. Z jejich úst i reakcí bylo patrné, že si to užily, a jak samy řekly, není úplně snadné stát na té opačné straně a být tím, kdo připravuje zábavu pro druhé.

Monika Dudová
manažerka ČK Rokycany

Setkání dětských čtenářů

Na jedné ze schůzek pracovní skupiny pro rozvoj čtenářské gramotnosti v rámci MAP II Písecko (11. 2. 2019), již jsme já a Martina Pobřísllová součástí, vzešel nápad na setkávání dětských čtenářů z 2. stupně.

Při řešení možné realizace byl nadhozen nápad, co kdyby první, pilotní setkání uspořádaly čtenářské kluby na Písecku (při regionálním setkání projevil zájem i Tábor!). Při další schůzce PS ČG 25. 3. 2019 jsme nápad více specifikovali – skutečně omezit na vybrané ŠČK, po vyzkoušení otevřít tuto možnost celým třídám (zájem totiž mají i učitelky ZŠ, které kluby nevedou – těm by byla umožněna účast i na pilotní verzi setkání), zaměření dětí na jejich oblíbený žánr/téma ad. Hned následující den proběhlo regionální setkání čtenářských klubů, kde jsem tyto informace předala ostatním manažerkám. Shodly jsme se na tom, že by děti měly být na setkání připravené v tom smyslu, že vědí, co rády čtou, mají s sebou oblíbenou knížku a už budou vědět, k jakému žánru se přikloní (žánry/témata tedy vzejdou přímo z klubů, to budeme řešit s manažerkami). Pak vzniknou namíchané skupinky dětí se stejným zájmem.

Narazily jsme na „problém“, kdo celou akci povede, bude moderovat – jednohlasně jsme vybraly Bohunkou, protože všechny kluby nejlépe zná a tato role je pro ni jako ušitá. 9. Ještě budu tyto záležitosti řešit s Jitkou Soldátovou (manažerka implementace MAP II na Písecku). Paní Soldátová vyjednala s ředitelem MĚK Písek Romanem Dubem, že nám bude poskytnut prostor dětského oddělení nové knihovny. Děti budou mít také možnost si celou novou knihovnu prohlédnout.

Další schůzka PS ČG MAP II proběhne začátkem května (o přesném termínu se ještě bude hlasovat), regionální setkání JČ klubů 30. 5. 2019 v Záhoří. Pilotní setkání dětských čtenářů proběhne 17. 6. 2019 v čase od 9 do 12 hodin.

Lucka Mužíková
manažerka ČK v Záhoří a regionální koordinátorka

Jak se kniha může dostat ke svým čtenářům

Právě u nás v Liberci proběhlo další (březnové) setkání CKP. Zavítala k nám lektorka Markéta Dočekalová, aby si s námi popovídala o tvůrčím psaní. A já si vzpomněla na naše tvůrčí psaní s dětmi, které způsobila jedna kniha.

Jednou jsme takhle měli jiné setkání CKP. Zadání na úvod pro všechny zúčastněné znělo jasně, porozhlédněte se a vyberte si knihu, která vás nějakým způsobem zaujme, a zkuste se začíst.

Následovalo nám všem dobře známé sdílení. A já v tu chvíli zbystřila. Jedna z účastnic si vybrala knihu *Moje sestra žije na krbové římse*. Co je to za název? To si řekla ona i já. Vysvětlila nám, že sestra zemřela a v urně má své místo právě na krbové římse. Jelikož jí se v rodině přihodilo něco podobného, knihu odložila. A já měla cestou v tramvaji co číst.

Název knihy mi však ležel v hlavě. *Moje sestra žije na krbové římse*, s tím by se určitě dalo něco udělat. Krátce nato jsem zadala dětem v hodině českého jazyka krátké slohové cvičení. *Moje sestra žije na krbové římse, pokračujte ... Napište, co vás napadne, cokoli, co si pod tím představíte.* Čili nácvik tvůrčího psaní.

Napadly je úžasné minipříběhy. Je pravda, že pojem krbová římsa nebyl každému známý. Ale o tom to bylo. Některé ukázky jsem připojila jako inspiraci či pobavení.

Na závěr jsem dětem přečetla úvodní stránku z knihy. Je drsná, ale zároveň vtipná a víc než současná. Kniha si hned získala novou čtenářku, což velice potěšilo a byl to vlastně další cíl celé práce. A taky důkaz, jak důležitý může být název knihy.

Dnes jsem celou akci zopakovala v další třídě. Děti nezklamaly, vymyslely pohotově svoje příběhy a knížka *Moje sestra žije na krbové římse* už dělá společnost nové čtenářce.

ukázka č. 1

Moje sestra žije na krbové římse. Spí tam, protože je zmrzlivá a všude jí je zima. Dělá tam většinu aktivit – jí tam, spí tam a vlastně je tam od začátku svého života. Nechodí ani moc ven a kamarády taky žádné nemá. Bojím se, že tam promarní celý život.

ukázka č. 2

Jsmo dvě malé myšky. Přebýváme v nádherném domě. Sestra žije pět člověčích kroků ode mě na malé žluté krbové římse, je na ní hezky teplo. Já žiju pod křeslem, je tam taky hezky, někdy mi pod něj spadne i nějaké jídlo. Máme v domě kamarády, jsou to papoušci a bývá s nimi veselo.

ukázka č. 3

Už je to pět let, co mamka umřela. Asi po půl roce jsme si pořídili kočku se zelenýma očima, byla malá a černá. Po několika měsících se ona i moje sestra usadily na krbové římse a sedávaly tam pořád. Jednou mě otec poslal, abych sestře donesl vodu. Vyšel jsem na půdu

Čtenářské zrcadlo...

...Kamily Šebkové

Moje nejdražší knížko,

provázíš mě životem už opravdu dlouho, možná nejdéle ze všech mých přátel, a proto se snad neurazíš, když se ti tu veřejně vyznám ze svých citů.

Asi budeš souhlasit s tím, že jsme toho spolu zažily už strašně moc. Díky tobě jsem měla možnost nahlédnout do stovek duší, životů, příběhů, zemí i vesmírů.

Jsi mi tou nejlepší rádkyní, průvodkyní, pomocnicí a oporou.

Jsi mi tou nejlepší kritičkou. Když na mě najdeš moje skryté nedostatky, mě se to nedotkne – právě naopak: sebekriticky se v klidu zamyslím a třeba se i pokusím o nápravu.

Náš letitý vztah je pořád plný dobrodružství a vzrušení. Stále se na tebe každý den strašně těším a když se zase sejdem, cítím, jak ty jsi se těšila na mě. A já pak na tobě mohu jen oči nechat! Připadáš mi, jak léta plynou, pořád krásnější a krásnější! A ta tvoje vůně, ta mě prostě nikdy neomrzí. Vždycky je trochu jiná – někdy tajemná jako vůně krásné zralé dámy, jindy zas čerstvá jako vítr na louce. Pokaždé ale neodolatelná!

Jsi mi věrná a já tobě. Přesto tě s radostí půjčím svému manželovi i přátelům, protože vím, že to přinese krásné chvíle nám všem. Pravda, jak to už ve vztazích bývá, i my si od sebe někdy potřebujeme odpočinout a zase se jedna na druhou naladit. Už ale dávno víme, že to nic nepokazí, právě naopak. Tak se prosím nezlob, když tě občas na chvílku opustím, vždyť ty dobře víš, že já se zase vrátím.

Přiznám se ti ale, že chvíle, kdy mě přepadá žárlivost, také zažívám, a to hodně často. Vždycky se tu nepříjemnou chvíli snažím oddálit, ale moc úspěšná v tom nejsem: to když mezi nás dvě vstoupí ta mrcha záložka, kterou ty nakonec vždycky poslechněš a uděláš to své nekompromisní „klap!“. Ale neboj, vím, že to děláš pro naše společné dobro, abych se k tobě další den zase mohla čerstvá a svěží vrátit.

Přinášíš mi stále nová a nová překvapení. Chceš po mě, abych byla konkrétnější, ale je těžké z nich vybrat jen několik. Nicméně dobrá, pokusím se: v posledních letech jsi mě moc potěšila svou snahou mi představit české autory jako třeba Jana Němce a jeho Dějiny světla, Martina Reinera s Básníkem, Petru Soukupovou, Kateřinu Tučkovou či Annu Bolavou. Cizina ale také nezahálí: zcela mě uchvátila Nabokova Ada, příjemně se mi odpočívalo u Gentlemana v Moskvě Amora Towlese a během života se ráda vracím (a stále prskám smíchy) k Billu Brysonovi. Nedočkavostí mě vždycky naplňuje zpráva o dalším chystaném literárním počínu Iana McEwana, který, jak doufám, bude stejně zvláštní a znepokojivý, jako ty předchozí.

Děkuju ti, moje milovaná, že jdeš se mnou životem. Díky tam někam nahoru, že jsme se potkaly. Mnoho lidí takové štěstí nemá. Už teď se těším na naše další vzájemné pohlázení... a na to, jak se po večeri tiše zatetelíš, až zase uslyšíš to známé „mámo, jdeme číst!“

...Hany Hogenové

Díky jedné z posledních dílen čtení minulého školního roku, která u nás v litvínovském klubu probíhala a jejímž tématem bylo předvídání, se mi dostala do zorného úhlu kniha Pax: Můj liščí přítel od S. Pennypackerové. Sama bych po této knize nesáhla, protože nevyhledávám knihy se zvířecím hrdinou. Tehdy mne ale zaujalo, jak o knize mluvila jedna dívka z klubu. V následné diskusi jsme se snažili všichni předvídat, jestli se chlapec Petr má ještě někdy šanci setkat se svým liščím přítelem Paxem. Nejvíce mne oslovilo, když zmíněná dívka prohlásila, že je kniha vyprávěna jak z pohledu chlapce, tak z pohledu lišáka. Vylíčení jedné situace z pohledu více postav je právě tím, co mě na knížkách láká. Při samotném čtení jsem ovšem zjistila, že příběhem provází čtenáře vypravěč s tím, že se jeho pozornost střídavě upírá na chlapce a na lišáka. I přes toto zklamání jsem si ale čtení knížky užívala. Hlavním lidským hrdinou je chlapec Petr, který na popud otce opustí svého největšího přítele, lišáka Paxe, a je nucen přestěhovat se daleko k dědečkovi, protože se blíží válka. Čtenář pak v jednom dějovém pásmu sleduje, jak se Pax vyrovnává s životem ve volné přírodě, touží po návratu chlapce, sbližuje se s dalšími liškami a postupně se osamostatňuje. V druhé příběhové linii je čtenář informován o těžkostech, ale i radostech, které potkávají Petra v jeho snaze o opětovné setkání se svým zvířecím přítelem. Hlavní dějová zápleтка ovšem nebyla tím, co mne na knížce tak zaujalo. Tím nejzajímavějším pro mě bylo setkání Petra s postarší ženou Volou, která již jednu válku zažila. Válka Volu poznamenala tak silně, že se rozhodla žít sama v ústraní. Vola se již mnoho let snaží najít cestu sama k sobě a vyrovnat se s tím, co za války dělala. Hluboce mne zasáhly její myšlenky a nejvíce tato pasáž:

„Najednou jsem zoufale toužila vědět, kdo to byl. Odkud pocházel, co ho bavilo, kdo ho miloval. Ústa měl otevřená, jako by mi snad chtěl něco říct. V tu chvíli jsem si uvědomila: že i když to byl chlap, i když byl jiné rasy, i když vyrostl v úplně jiné zemi – možná jsme měli hodně společného. Myslím důležité věci, mnohem důležitější než která armáda nás odvedla. Dva, a přece ne dva. Ale já ho zabila, takže teď už jsme se to nemohli nikdy dovědět. Prohledala jsem ho, ale nehledala jsem zbraně, ale stopy po tom, kdo to byl.“ (ukázka ze str. 160)

Citovaná pasáž mne zasáhla dvojnásobně. Jednak rezonovala s tím, k čemu jsme na klubech s kolegyní směřovaly – ke snaze zamyslet se nad chováním postav a být k nim shovívavější a chápající. Jednak stála za mým největším AHA momentem v životě: konečně jsem pochopila, že můj opakovaný sen z dětství, ve kterém jako Vola prohledávám mrtvého muže, měl souvislost s úmrtím mé prababičky. Ve svém snu hledám u muže v zimním kabátě osobní věci, které by mi napověděly, o koho se jedná. Prohlížím mu kapsy a nacházím pouze svaté obrázky, jinak nic víc. A až po tolika letech mi došlo, že ty svaté obrázky odkazovaly na ty, které jsem viděla na mrtvém prababiččině těle při mém posledním pohledu do její rakve. Pochopení přišlo jako blesk z čistého nebe, když jsem se večer ve sprše vrátila v myšlenkách k této pasáži. Ano, ve sprše. Tam si totiž často přemýšlím o tom, co zrovna čtu.

Je podle mě škoda, že tato kniha je v knihovnách zařazována běžně jenom do dětského oddělení, protože toho může mnoho nabídnout i dospělému čtenáři.

Vize místo závěru

Jako učitelku českého jazyka a zároveň vedoucí školní knihovny mě projekt čtenářských klubů nejvíce obohatil o zkušenosti s knihami pro mládež. Ne že bych je neznala, ale v tomto ohledu jsem měla značné mezery.

Kvůli nedostatku času jsem nechodila do knihovny nebo knihkupectví a nezajímala se o novinky na trhu. Občas jsem si prohlédla letáky s nabídkou různých nakladatelství, ale neměla jsem tušení, které knihy by se dětem líbily či zda jsou kvalitní. Proto jsem většinou skončila u těch klasických či zfilmovaných nebo u čítanek (tento zdroj je dle mého názoru ale naprosto tristní). V podstatě jsem dětem nenabízela nic úchvatného. Účastnila jsem se různých seminářů ke čtenářské gramotnosti, ale veskrze jsme se učili zajímavým metodám. Pokud je však aplikujeme na četbu, která děti nezajímá, má tato práce téměř nulový efekt. Jsme to většinou my učitelé, kdo by měl žáky směřovat do knihovny. Ze svých zkušeností pak vím, že nejsem sama, kdo se neorientuje na trhu s knihami pro mládež.

Domnívám se tedy, že by bylo zapotřebí investovat peníze do projektů nejen ke čtenářské gramotnosti dětí, ale i do setkávání a sdílení zkušeností s knihami pedagogů, a to ve všech předmětech. Na takovýchto, nejlépe pravidelných seminářích bych se pak ráda dozvíдалa od erudovaných osob o zajímavých knihách, listovala jimi a poslouchala názory kritiků či psychologů a samozřejmě také učitelů a knihovníků. Výsledným produktem by pak mohla být smysluplná, zajímavá a funkční čítanka nebo i jiné učebnice. Problémem dospělých je opět čas, který by si museli na tyto schůzky vyčlenit.

Mohli bychom ale část práce nechat na členech čtenářských klubů, ze kterých se během dvou let konání projektu stali znalci v oboru. Vždyť na to mají i certifikáty. Pokud by k tomuto úkolu navíc přistoupili zábavnou formou, kterou si osvojili na svých setkáních, viděla bych v tom větší přínos než v pouhých seminářích pro dospěláky. Děti by představovaly své oblíbené knihy různými formami a metodami jiným osobám (školky a školy z okolí, kroužky v knihovnách, domy seniorů apod.). Zkombinovalo by se tak několik cenných aspektů – sdílení knih, sblížení různých věkových kategorií, kritický pohled na literaturu pro mládež, obohacení v různých směrech.

Obě tyto vize podle mého názoru nekladou tak velké nároky na realizaci, jako spíše na finanční možnosti, ale já doufám, že stojí za zvážení nebo alespoň za zamyšlení.

Nikola Hobrlantová
manažerka ČK v Březně

Čtení je pro mě jako únik ze skutečného světa. Většinou se u všeho cítím, že bych mohla být produktivnější, ale když čtu, tak si vždycky říkám, že ty vlastnosti, které si tím zlepšuju, jsou jedny z nejdůležitějších. Předtím pro mě čtení byla nuda a četla jsem z donucení, protože jsem si nenašla knížku nebo žánr, který by mě bavil. Při čtení jsem kdysi ráda poslouchala hudbu, ale jen proto, protože mě nebavilo. Teď, když mě baví, tak se soustředím jen na ten příběh a vždy si ho představuju. Čtení nám pomáhá uniknout do jiného světa, vžít se do jiné postavy a jejích pocitů. Vlastně nám pomáhá rozvíjet empatii.

Ze čtenářské reflexe členů ČK

Milí čtenáři První strany, v máji se můžete těšit na druhé mimirádné vydání k tématu poezie. Další regulérní číslo – 9 – vyjde pak na přelomu prázdnin a nového školního roku a ponese název Sklizeň. Ta doufáme bude po plodných letech projektu bohatá nejen na zážitky, ale i data. Těšíme se, že nám zachováte přízeň!

Čtenářský tým Nové školy, o. p. s.